

Υ11 Μέθοδοι Έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες και στην Εκπαιδευτική Έρευνα

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών “Ειδική Αγωγή”

Ηρώ Βούλγαρη, Βασίλης Γιαλαμάς
ΤΕΑΠΗ ΕΚΠΑ

- Ερευνητικό πρόβλημα
- Σκοπός
- Ερευνητικό ερώτημα/ερευνητικά ερωτήματα

Ερευνητικό Πρόβλημα

- Θέμα ή ζήτημα που παρουσιάζεται και αιτιολογείται σε μια έρευνα
- Περιγράφεται στις πρώτες παραγράφους της μελέτης
- Ποιο είναι το ζήτημα ή πρόβλημα; Γιατί υπάρχει η ανάγκη μελέτης του;
- Παράδειγμα: *“Το πρόβλημα/φαινόμενο που προσεγγίζεται στην παρούσα μελέτη είναι...”*
- Γιατί είναι σημαντικό να μελετηθεί; πώς θα εμπλουτίσει/συνεισφέρει στο πεδίο (π.χ. την έρευνα, τη βιβλιογραφία, την εκπαιδευτική πρακτική);

Σημασία Ερευνητικού Προβλήματος

- Κάλυψη κενού στη βιβλιογραφία;
- Βελτίωση εκπαιδευτικής πρακτικής;
- Επανάληψη προηγούμενης έρευνας, εστιάζοντας όμως σε διαφορετικό πλαίσιο (π.χ. συμμετέχοντες);
- Επέκταση ή εμπάθυνση προηγούμενων ερευνών;
- Εστίαση σε άτομα που είναι περιθωριοποιημένα, δεν λαμβάνονται υπόψη, σιωπούν, απορρίπτονται, δεν ακούγονται;
- **Αιτιολόγηση σημασίας ερευνητικού προβλήματος:** σύμφωνα με προηγούμενη βιβλιογραφία, προσωπικές εμπειρίες, εμπειρίες άλλων π.χ. εκπαιδευτικών

- **Ερευνητικό πρόβλημα:** ζήτημα ή πρόβλημα προς μελέτη
- **Σκοπός:** η κύρια πρόθεση ή ο στόχος της μελέτης
- **Ερευνητικά ερωτήματα:** τα ερωτήματα που θέλουμε να απαντήσουμε ή να προσεγγίσουμε μέσω της μελέτης – συνήθως περιγράφονται μετά την επισκόπηση των προηγούμενων ερευνών

Παράδειγμα

- **Ερευνητικό πρόβλημα:** Έλλειψη φοιτητών στα μαθήματα εξ αποστάσεως
- **Σκοπός:** Να μελετηθεί το γιατί οι φοιτητές δεν παρακολουθούν μαθήματα εκπαίδευσης εξ αποστάσεως σε κάποιο τμήμα πανεπιστημίου
- **Ερευνητικό ερώτημα:** Η χρήση της τεχνολογίας αποτρέπει τους φοιτητές από την εγγραφή σε μαθήματα εκπαίδευσης εξ αποστάσεως;

Παράδειγμα

- **Θέμα:** Για τα παιδιά με αναπηρίες οι γονείς αναλαμβάνουν το σημαντικότερο ίσως ρόλο στην ανάπτυξη και την εξέλιξή τους (Katz & Lowenstein, 2000· Lustig, 2002· Seligman & Darling, 2007).
- **Ερευνητικό πρόβλημα:** Τα ευρήματα παρουσιάζουν μία ανάμικτη εικόνα αναφορικά με την επίδραση της αναπηρίας στην οικογενειακή ζωή (Seligman & Darling, 2007). [...] Οι έρευνες βασισμένες μόνο στον πατέρα παιδιών με αναπηρίες είναι περιορισμένες, λόγω της γενικής αντίληψης ότι ο ρόλος του πατέρα στην ανάπτυξη του παιδιού δεν είναι τόσο σημαντικός όσο αυτός της μητέρας.
- **Σκοπός:** Η παρούσα εργασία επιδιώκει να εξετάσει τις προβολές και τα συναισθήματα των πατέρων με ένα παιδί με σοβαρές αναπηρίες για το παρόν και το μέλλον της οικογένειας.
- **Ερευνητικό ερώτημα:** Ειδικότερα, τα διερευνητικά ερωτήματα είναι τα ακόλουθα: Ποιες συναισθηματικές αντιδράσεις και σκέψεις εμφανίζουν οι πατέρες σχετικά με το παιδί; Ποια συναισθήματα και σκέψεις εκφράζουν για το παρόν και το μέλλον της οικογένειας;
- Τσιμπιδάκη (2015). Προβολές και συναισθήματα πατέρων με παιδί με σοβαρές αναπηρίες για το παρόν και το μέλλον. Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης, 2015, 1448-1457.

Παράδειγμα: Creswell, J. (2016). Η έρευνα στην εκπαίδευση: Σχεδιασμός, διεξαγωγή και αξιολόγηση ποσοτικής και ποιοτικής έρευνας (Χ. Τσορμπατζούδης, Ed.; Ν. Κουβαράκου, Trans.). Εκδοτικός Όμιλος Ίων. Σελ. 63

Ανεπαρκές μοντέλο. Ο ερευνητής έχει σκοπό να προσδιορίσει το ερευνητικό πρόβλημα αλλά αντί αυτού το παρουσιάζει ως μια δήλωση σκοπού: σκοπός της παρούσας μελέτης είναι η εξέταση της εκπαίδευσης των γυναικών στις χώρες του Τρίτου Κόσμου.

Βελτιωμένο μοντέλο. Μια αναθεώρησή του ως ερευνητικό πρόβλημα: οι γυναίκες στις χώρες του Τρίτου Κόσμου περιορίζονται όσον αφορά στη φοίτηση σε πανεπιστήμια και κολέγια λόγω των πολιτισμικά προσανατολισμένων, πατριαρχικών νορμών των κοινωνιών τους.

Ανεπαρκές μοντέλο. Ένας ερευνητής έχει σκοπό να γράψει το ερευνητικό πρόβλημα αλλά αντί αυτού προσδιορίζει το ερευνητικό ερώτημα: το ερευνητικό ερώτημα σ' αυτή τη μελέτη είναι "ποιοι παράγοντες επηρεάζουν τη νοσταλγία για το σπίτι στους φοιτητές κολεγίου;"

Βελτιωμένο μοντέλο. Μια βελτιωμένη εκδοχή ως ερευνητικό πρόβλημα: η νοσταλγία για το σπίτι είναι ένα σημαντικό ζήτημα στις πανεπιστημιούπολεις των κολεγίων σήμερα. Όταν οι φοιτητές αισθάνονται νοσταλγία για το σπίτι, αφήνουν τη σχολή ή αρχίζουν να μην πηγαίνουν σε μαθήματα, κάτι που οδηγεί τους φοιτητές σε φθορά ή σε κακή επίδοση στα μαθήματα κατά το πρώτο εξάμηνο στο κολέγιο.

Διαφορές Ερωτημάτων

Ποσοτική Έρευνα

- Μέτρηση μεταβλητών
- Επίδραση μεταβλητών – αποτέλεσμα
- Εξέταση θεωριών
- Μελέτη μεγάλου αριθμού ατόμων

Ποιοτική έρευνα

- Εις βάθος διερεύνηση απόψεων/εμπειριών ατόμων
- Διατύπωση θεωρίας σύμφωνα με τα δεδομένα (π.χ. απόψεις)